

Till dig som använder materialet i undervisningen

Målsättningen med det här studiematerialet är att hjälpa eleverna att nå målen i läroplanen. Genom att visa verkliga rättsfall och följderna av dem, vill vi levandegöra undervisningen.

Du kan bryta mot normer utan att göra något olagligt, men var går gränsen? När blir det ett lagbrott?

Materialet täcker in hela kedjan från brottet till straffet - gärningsman, brottsoffer, rättegång och följderna för alla inblandade.

Material

Det här häftet ska komplettera filmerna som finns på www.stoppasabbet.nu. Där finns fler faktablad och artiklar som kan vara intressanta i undervisningen. Materialet innehåller film, powerpoints, instuderingsfrågor, diskussionsmaterial och gruppövningar. I den här lärarhandledningen finner du lektionsplanering, fallstudier, fakta i alla kapitel.

Verkliga fall

Vi tror på att plocka in verkligheten i klassrummet. Vi vill att eleverna ska känna att gärningsmän och brottsoffer är människor. Vid brott drabbas alla. I slutändan får alla i samhället vara med och betala vad det kostar. Vi visar hur det går till.

Lokal prägel

För att ytterligare öka intresset för materialet finns det en lokal webb-sida för alla kommuner. Där kan man hitta löpande information om skadegörelse i sin kommun eller sitt närområde. Det kan skapa diskussioner om vad som händer i närområdet och de specifika problem som finns där.

Målsättning med materialet:

- skapa diskussion
- få till värdegrundande samtal om rätt och fel
- ge eleverna insikt i att skadegörelse får konsekvenser
- ta in verkligheten i klassrummet genom autentiska fall

Kopplingen till Lgr 11

Lärande mål

Eleverna ska ges förutsättningar att...

- utveckla sin förmåga att reflektera hur individer och samhällen formas, förändras och samverkar. (SO)
- uttrycka och värdera olika ståndpunkter i aktuella samhällsfrågor. (SO)
- söka information om samhället från medier, Internet och andra källor och värdera deras relevans och trovärdighet. (SO)
- utveckla sin förmåga att formulera sig i tal och skrift, samt söka information från olika källor och värdera dessa. (SVENSKA)
- utveckla sin förmåga att kommunicera med bilder för att uttrycka budskap. (BILD)
- undersöka och presentera olika ämnesområden med bilder. (BILD)
- utveckla kunskaper om konsumtionens villkor, om sparande, krediter och lån. (Hem- och konsumentkunskap). Fortsättning på nästa sida.

Kopplingen till Lgr 11, forts

Syfte

Eleverna ska utveckla kunskaper om hur individen och samhället påverkar varandra. Genom undervisningen ska eleverna ges möjligheter att utveckla en helhetssyn på samhällsfrågor, och samhällsstrukturer där sociala, ekonomiska, och rättsliga aspekter är centrala. (SO)

Eleverna ska ges möjlighet att utveckla sina kunskaper i det svenska språket. Genom undervisningen ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sitt tal- och skriftspråk så att de får tilltro till sin språkförmåga och kan uttrycka sig i olika sammanhang. (SVENSKA)

Eleverna ska utveckla kunskaper om hur bilder kan skapas och kan tolkas. (BILD)

Eleverna ska få möjlighet att utveckla medvetenhet om vilka konsekvenser valen i hushållet får för hälsa, välbefinnande och gemensamma resurser. (Hem- och konsumentkunskap)

Centralt innehåll

SO 7-9:

Rättssystemet i Sverige och principer för rättssäkerhet. Hur normuppfattning och lagstiftning påverkar varandra. Kriminalitet. Kriminalvårdens uppgifter och brottsoffers situation.

Svenska 7-9:

Skapande av texter där ord, bild och ljud samspelar.

Muntliga presentationer och muntligt berättande för olika mottagare, om ämnen hämtade från skola och samhällsliv.

Ord och begrepp som används för att uttrycka känslor, kunskaper och åsikter.

Informationssökning på bibliotek och på Internet, i böcker och massmedier samt genom intervjuer.

Hur man sovrar i en stor informationsmängd och prövar källors tillförlitlighet med ett källkritiskt förhållningssätt.

BILD 7-9:

Framställning av berättande informativa och samhällsorienterade bilder.

Kombinationer av bild, ljud och text i eget bildskapande.

Digital bearbetning av fotografier och andra typer av bilder.

Ord och begrepp för att kunna läsa, skriva och samtala om bilders utformning och budskap.

Hem- och konsumentkunskap 7-9:

Ungas privatekonomi, till exempel att låna pengar, att handla på kredit eller avbetalning och att teckna abonnemang.

Fyrhörnsövning, förklaring

Syfte:

Huvudsyftet är att ge eleverna tillfälle att träna sig i att våga stå för sina åsikter, att samla koncentrationen och väcka intresse för det tema som avses tas upp. Deltagaren får möjlighet att höra andras argument och träna på att uttrycka, motivera sin egen åsikt och kanske komma till ett nytt ställningstagande.

Tillvägagångssätt:

Eleverna får en fråga eller ett dilemma som de ska ta ställning till. Olika svarsalternativ finns representerade i klassrummets fyra hörn. Tre av hörnen består av färdiga svarsalternativ och det fjärde är öppet för eget förslag. Den som är ledare börjar med att beskriva frågan eller dilemman för att därefter redogöra för hörnens olika svarsalternativ.

Eleverna tar ställning

Nu får eleverna ta ställning och välja något av de fyra hörnen som mest stämmer överens med deras åsikt. Därefter är det fritt att diskutera. Ett annat alternativ är att eleverna, inom varje hörn, diskuterar och berättar för varandra hur de tänker. Därefter får varje hörn tillsammans presentera deras ståndpunkt för hela gruppen.

Bredda övningen

Sedan kan man bredda övningen med att ändra berättelsen med följande:

- Hon som sabbar är din bästa kompis
- Saken som tjejen sabbar är din mormors
- Det hon sabbar kan orsaka en större olycka

Viktigt är att ingen ska styra över vad någon annan ska tycka. Det är viktigt att alla får ha sin egen åsikt. Givetvis är det tillåtet att byta hörn under diskussionen om man ändrar inställning. Om det är någon som blir ensam i ett hörn så är det viktigt att du som lärare ställer dig hos den eleven och leder övningen därifrån. Du som lärare fördelar ordet, så att alla får prata någon gång under hela övningen. Det bör inte utvecklas till en diskussion mellan två personer. Då ledsnar resten.

Det är viktigt att endast formulera svarsalternativ som är av positiv art. Om en elev uttrycker ett negativt alternativ så är det viktigt att ställa följdfrågor såsom: Hur tror du att brottsoffret känner sig? Hur skulle du tänka, känna eller tycka om det var din kompis som blev utsatt/om det var du som blev utsatt?

